

TÜRK MUSİKİSİ BESTEKÂRLARI KÜLLİYATI

Sayı: 23

S. MUHİDDİN TARGAN

Sayı: 1

TÜRK MUSİKİSİ'NİN ŞERGİSİ OLUR MU?

Evet, aziz okuyucularım, uzun bir süredir zihnimde tasarladığım bu sergi fikrimi, bir çok dostlarım isabetli buldukları halde, bazı kişilerde, Türk Musikisi'nin sergisi olur mu? diye, konuyu hafife almak istemişlerdir.

Nitekim, Türkiye'de ilki 3.5.1977 günü, İstanbul Olgunlaşma Enstitüsü Galerisinde açılan Türk Musikisi Nota—Güfté ve Fotoğraf sergisi ile ikincisi, Ankara'da 18.12.1977 günü, TÜRK—İŞ sanat Galerisinde açılan, TÜRK SANAT MUSİKİSİ Beste—Güfté ve Fotoğraf sergisi, açık kaldığı süre içinde Türk sanat musikisini sevenlerin büyük ilgi ve heyecanı ile karşılanmış ve böylece, bu serginin olabileceği ispatlanmıştır. Başlangıçdaki amacı, yayınlarımızın tanıtılması ve halka duyurulması mahiyetinde olan bu sergiler, uygulama safhasına girince, 600 yıldan fazla bir süre içinde bu musikiye hizmet etmiş eski ve yeni bestekarlar ile değerli eserleri ile saz ve sanatçılara porte ve hatıra fotoğrafları, gözleri yaşaran hisli türk halkı tarafından heyecan dolu bir incelemeye vesile olmuştur. Çok hanımlar ve beyefendiler, sergiyi gezdıktan sonra, bir köşede gözlerinde toplanan yaşıları silmişler sonra, açmış bulunduğu hatıra defterine içinden gelen hissiyatın yazيا dökerek, rahatlamlışlardır. Bu yazılarından büyük bir kısmı, çok ilginç olduğu için ilerdeki sayılarımızda ziyaretçilerimizin kendi el yazılarıyla, sizlere sunacağım. Bu sergilerde, yerli ve yabancı musiki otoritelerinin güzel sözleri ile atasözleri ayrıca büyük bir ilgi nedeni olmuştur. Bilhassa, eski dev bestecilerimizin hiç görülmemiş fotoğrafları da, bütün dikkatleri üzerine çekmiştir.

Eski ve yeni bestekar ve sanatçıların resimli kısa hayat hikayeleri, ilgililer tarafından merakla okunmuş ve takdire karışılmıştır.

Kültür Bakanlığının ilgisi çok daha büyük olmuş ve bu serginin Türkiye'nin bir çok büyük merkezlerinde bulunan devlet galerilerinde tekrarlanması, talep edilmiştir.

Üçüncü sergi, 23 Şubat 1978 günü İstanbul Olgunlaşma Enstitüsü sanat galeresinde, eklenen belgelerle daha zengin bir şekilde açılacaktır.

İlgi duyan bütün musiki severleri, sergimizi gezmeye davet ediyoruz. Saygılarımla.

Türk Sanat Müzikimizin Abidelerinden, Safiye Ayla Targan, İstanbul sergimizde, merhum eşi Şerif Mühittin Targan'ın dergisi başında R. Kalaycıoğlu ile birlikte..

TÜRK MUSİKİSİ BESTEKARLARI KÜLLİYATI YAYINLARI

Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: Rahmi Kalaycıoğlu, Notaları Yazan: Ziya Akyigit — Basımevi: Favori
Her hakkı Mahfuzdur — İstanbul 1978

Ö N S Ö Z

8 - 2 - 1969

Beyazgül - Büyükh Küçük

Sayın Rahmi Hakkı Çelik'in hizmetinden təhsilinə on beş seni
enəf Ankara'da, işi dost Büyükh İnsan Dr. Mbedihə Eldan han-
mının evində tanıdım.. 6. yillarda henüz oğlu bulunan Rahmi
hakkı Çelik Ankara'da bütün aileler şəhərində çox sevilen, destili-
ğunu güvənilən bir kimse olaraq bənəcə dənətildiyi.

Bağışın, türk musiqisine hizmet etmiş hərisləri; bəzən və-
da sənətənədən hərtərəfənə, salax. Cidden böyük həqiqi hizmet-
dir - buna bəzən həqiqətə bəkənəndən qurmasada nəhəsə öxülməy-
läyik olduğunu isbat edər.

Bu nəcəz sənətlərəmək, emi örmək ləzavatını dəgidiñ. 2000
bu, Büyükh Hizmet Büyükh Həkimlərə öxülməlidir.

Ben, sadəcə müsəkkiniñ ve Büyükh iştədlərinin adına han-
dızına cədənə səhərənlərinə imzayaçım. SAFİYE AYLÀ TARGAN

ÖNSÖZ, BESTEKÂRİN EŞİ
SAFIYE AYLÀ TARGAN'IN ELYAZISIDIIR.

I C İ N D E K I L E R

YAYIN NO:	USULÜ	MAKAMI	ESERİN ADI
303	Müsemmen	Suzinâk şarkısı	Ömrümün Son Şevki Zənsin....
304	Semai	Müsteár şarkısı	Yâre Faş'et Râz.nı....
305	Aksak semai	Hüzzam saz semaisi	Kanatlarım Olsayıdı....
306	•	Müsteár saz semaisi	Kapris I
307	•	Ferahfezû saz semaisi	Kapris II
308	•	Uşşak saz semaisi	Cocuk Havası....
309	•	Irak saz semaisi	Koşan Çocuk....
310	•	Dügâh saz semaisi	
311			
312			
313			
314	•	Nihavend saz semaisi	
315			
316			

Yukarıda bulunan eserler Eşim mərhum
S. Məhiddin Tərgan tərafından tətbi-
edilərək imzalanmışdır. Bende yazarım
məsəadə ediyorum 8 - 2 - 1969

Son Mekke Emiri Şerif Ali Haydar Paşanın oğludur. 1892 de İstanbul'da doğmuştur. Meşrutiyetin ilânını müteakip Hukuk mektebiné girmiştir, ikinci sefesinde iken Darülfünunun Edebiyat şubesine de devam etmiştir, her ikisini de ikmâl ederek şahadetnamesini almıştır.

Henüz, üç dört yaşılarında iken musikiye incizab göstermiş, işittiği türküler, şarkıları piyanoda çalmaya uğraşmıştır. Altı yedi yaşılarında ud'a başlamış ve pederinin konağına zamanın musiki ustalarından gelenleri dinleyerek kendi kendine ud'unu ilerletmiştir. Diğer dersleri ile meşgul olnak mecburiyeti kendisini musiki dersi almaktan mahrum ettiği gibi, aile an'anesi de çalışmasına mâmî olmuştı. Buna rağmen onuc yaşlarına vardığı sırada ud da içra kuvveti müstesnâ bir dereceyi bulmuş, hattâ o zamana kadar bilinen ud'lardan başkalık göstermiştir. Hüzzâm semâîsinin birinci ve ikinci hanesiyle teslimini o yaşta bestelemiştir. (1919) da başlıyarak ud için yazdığı etüdler, parçalar ud'un tarihinde bilinmemiş bir tekniği temsil ettiği gibi o zamana kadar ne ud'da ne de diğer şark saz äletlerinde bu tarzda saz eserleri yapılmamış olduğu selâhiyetli şahsiyetler tarafından tasdik edilmiştir. Bu eserleri vücude getirmekle ud'a hizmet etmiştir. Ud için yazdığı «KOŞAN ÇOCUK, TEEM MÜLLER, KANATLARIM OLSAYDI» gibi parçalardan başka klâsik şekilde saz semâîleri de vardır. Dördüncü hanelerinde hususiyetleri bütünlüklü bâtrizdir.

Irak semâîsini Rauf Yekta Bey dinlediği zaman Zekâi Dedezâde Ahmet efendiyeye «Irak fasılını tamam oldu, çünkü o fasıl böyle bir saz semâîsi yoktu» demiştir.

Şerif Muhiddin Bey, Ali Rıfat Beyden Türk müsikisi klâsiklerine ait mühlüm fasillar geçmiş, Zekâi Dedezâde Ahmet efendiden makamlar ve üsuller hususunda istifade etmiştir.

Violonsele on dört yaşılarında başlamış, bir müddet muntazam ders almışsa da 31 Mart hadisedeninden korkarak memleketi terk eden hocasından sonra kendi kendine çalışarak san'atını ilerletmeye devam etmiştir. Birinci Cihan Harbini müteakip Hicaz'da çıkan isyân üzerine Pederi Mekke Emiri olmuş, kendisi de pederini resîfâtinde Medinei Münnevverede ve Suriye'de bulunmuş, bütün bu muharebe seneleri musikiyle hiç meşgul olamamıştır. Pederi şahsi ve ailevi menfaatlerini nazarı itibare alımyarak Osmanlı devletine sonuna kadar bağlı kalmıştır. Harbin miyayetinde İmparatorluğun dağıncılığıyle ailesi büyük zarar görmüştür. Kendisi, 1924 de hayatını san'ata hasretmek üzere Amerika'ya gitmiştir. New York'a yürüyünün hastası içinde meşhur piyanist ve bestekâr L. Godousky kendisine şerefine verdiği davette devrin beyneñîîlerin en büyük san'atçılar arasında Kreisler, Jerafîz, Profesör Auer, Zimbal-

Üstad ŞERİF MUHİDDİN TARGAN eşi ses san'atkârı SAFİYE AYLÂ TARGAN ile evlendiği günlerde ait, bir hâha fotoğrafı. (8 Nisan 1950).

gibi şahsiyetler bulunmuş, bu toplantıda gösterilen arzu üzerine Şerif Muhiddin ud ile kendi eserlerinden çalmıştır. 24 Ağustos 1954 tarihli The New York Herald Tribune gazetesiin magazin kısmında Şerif Muhiddin'e dair yazılmış uzun makalede bu toplantıya işaretle Godousky ile Kreisler'in ittifakla «Şerif Muhiddin ud'da. Paganini'nin kemandâ yaptıgı inkâlabı yapmıştır.» dediklerini kaydeylemiştir. Şerif Muhiddin New York'da B. Vaşka'dan viyolonselde edebiyatının en mühlüm eserlerini geçerek viyolonseldeki bilgi ve repertuarını tevsi eylemiştir.

1928 de konserini verinceye kadar, dört sene Şerif Muhiddin maddi mahrumiyetler, manevî üzüntülerle çok mücadeleli bir hayat geçirmiştir. Çünkü bir taraftan hayatını kazanmak, diğer taraftan bir konsertist için lâzım gelen repertuvarı hazırlamak güçlüklerine uğramıştır. Nihayet, 13 Kânunuevvel 1928 de, yirminci yakın gazetenin musiki münekkitlerinin bulunduğu (Town Hall) de ilk konserini vermiştir.

Bu konser violoncelle Lokatelli, Saint-Saëns sonatları ile J. S. Bach, Debussy, Ravel, Popper'den, ud'da kendi eserlerinden mürekkep programı ihtiâva eylemiştir. 16 Kânunuevvel 1928 tarihli Sunday Telegraph gazetesinde bu konser hakkında münekkitinin mülahazatı berveci âtidir:

«Sanatkâr viyolonselde zengin bir sesle, kibar bir uslûba, müstesna sağ ve sol el teknigine malik'tir. Üd'dan çıkardığı yuvarlak sîhîrlî seslerle (1) arada (Segovia) yt hatırlatıyorrsa da (Segovia) dan farklı olarak ud'da şîmîdeyî kadar iştilenmiş bir teknigi ibda eylemiştir.»

New York Taymis, Herald, Sen gibi gazetelerin kritikleri de konserdeki muvaffakiyetinden takdirle bahsetmişlerdir. Şerif Muhiddin bu muvaffakiyetli (Devamı 482. sahifede)

Uşak, Mescidim
Yayın No: 303

ŞUZNÂK ŞARKI
(ÖMRÜMÜN SON ŞEVKİ SENSİN...)

Göster: Behçet Kemal Çağlar
Beste: Şerif Mubiddin Târgan
İstanbul-Etiler, 1964

The musical score consists of eight staves of handwritten musical notation. The lyrics are written below each staff in a cursive script. The lyrics are:

Ön tu mun son sen ki sen sin be bas ha bir yar
is te mem

Her se yim sen sin be nim nur is te mem

nur is te mem

Gün gel li ben vus lat is fer

sem di e la is te mem is te mem

Brahâme

Ömrümün son şevki sensin, başka bir yar istemem
Her şeyim sensin benim, nur istemem nâr istemem,
Gün gelir ben, vuslat istersem de azar istersem
Her şeyim sensin benim, nur istemem nâr istemem.

Cümle derdin, cümle kaygın, dörmadan geçsin bana
Sen ezel bezminde Rabbin seçtiği eçsin bana;
Sen bakan aydınlatan, bir canlı ateşsin bana
Her şeyim sensin benim, nur istemem nâr istemem.

NOT: Kiymetli şair BEHÇET KEMAL CAĞLAR'ının arzusu üzerine, eşi SAFİYE AYLÂ TAPGAN'ın 1964 yılı konserinde okunmasını temin için, 24 saat içinde bestelenmiştir.

Üslül: Semai
Yayın No: 304

MÜSTEAK ŞARKI
(YARİ FAŞET RAZINI...)

Güle: Yenigehirli Avni Bey
Beste: Serif Muhiddin Targan
İst: Saracviler, 1957

The musical score consists of ten staves of handwritten notation. The lyrics are written below each staff. The first two staves begin with 'Ya re fa - set' and 'emma de ha nin'. The third and fourth staves continue with 'de ha nin' and 'duy ma sun'. The fifth and sixth staves begin with 'Guf tu gü yi vusla hi ru' and 'Guf tu gü yi vusla hi ru hi re ua din'. The seventh and eighth staves continue with 'duy me sun' and 'Öy le bi his ol se ra bi mes hi'. The ninth and tenth staves end with 'yus let le kim' and 'Yaré gü sun da yet sun cis'.

Yarı faşet razi ni amma, dehanın duymasun,
Güfu gü yi vuslati ruhi revanın duymasun,
Ahısq ol şerab-i mest-i vuslatla kim;
Yaré aşusunda yatsun cismü cania duymasun.

NOT: Bu eser, methum ŞERİF MUHİTTİN
TARGAN tarafından, kıymetli eşi SAFİYE
AYLÀ TARGAN'a, 1953'un yılbaşı hediyesi ola-
rak bestelenmiş ve ihaft olunmuştur. Bu eser, ay-
rı zamanda üssüden ilk sözlü bestesi olmaktadır.

Usulu: Aksak Sema
Yayın No: 305

HÜZZAM SAZ SEMAİSİ

Beste: Serif Muhiddin Targan
İst. Çamlıca-Malikâne, 1924

The musical score consists of eight staves of handwritten notation on five-line staves. The notation is primarily in common time (indicated by a 'C') and uses a treble clef. The key signature varies across the staves, including G major (no sharps or flats), F# major (one sharp), and D major (two sharps). The music features a variety of note heads, including solid black dots and hollow circles, and includes several slurs and grace notes. There are also several performance instructions written in cursive, such as 'Tut' (hold), 'P' (piano), 'F' (forte), and 'ff' (fortissimo). The score is divided into sections labeled 1., 2., 3., and 4., each starting with a new staff. The paper shows signs of age and wear, particularly along the right edge.

Uşlu : Aksak Semai
Yayın No: 306

MÜSTEAR SAZ SEMAİSİ

Beste : Şerif Muhiddin Targan
İst. Etiler, 1958

The musical score consists of four staves of music, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The time signature varies between 10/8 and 3/4 throughout the piece.

- Staff 1:** Starts with a 10/8 time signature. It features continuous eighth-note patterns with various grace notes and slurs.
- Staff 2:** Labeled "Restim" at the beginning. It also starts with 10/8 time and continues the eighth-note patterns.
- Staff 3:** Continues the eighth-note patterns, maintaining the 10/8 time signature.
- Staff 4:** Changes to a 3/4 time signature. It features eighth-note patterns with circled '3' above the notes, indicating a three-beat pulse per measure.

Usulü : Aksak Semai
Yayın No : 307

FERAHFEZA SАЗ SEMAİSİ

Beste : Şerif Muhiddin Targan
İst. Çamlıca-Malikâne, 1926

The musical score consists of ten staves of handwritten notation on five-line staff paper. The notation uses a variety of note heads, including solid black dots, open circles, and vertical dashes, often with horizontal strokes through them. The first staff begins with a treble clef and a '10' above it. The second staff begins with a treble clef and a '2'. The third staff begins with a treble clef and a '3'. The fourth staff begins with a treble clef and a '4'. The fifth staff begins with a treble clef and a '5'. The sixth staff begins with a treble clef and a '6'. The seventh staff begins with a treble clef and a '7'. The eighth staff begins with a treble clef and a '8'. The ninth staff begins with a treble clef and a '9'. The tenth staff begins with a treble clef and a '10'. Various musical markings are present, such as 'Taslım' (tablature) over the first two staves, a bracket under the third and fourth staves labeled '1' and '2', a bracket under the fifth and sixth staves labeled '3', a bracket under the seventh and eighth staves labeled '4', a bracket under the ninth and tenth staves labeled '5', and a circled 'x' over the fourth staff. The score concludes with the text 'D.....N.. G.' followed by a short staff and the instruction 'Diğer sekli'.

Üslü : Aksak Sema
Yayın No : 308

UŞSAK SAZ SEMAİSİ

Beste : Şerif Muhiddin Targan
Irak, Bağdat, 1939

The musical score consists of four staves of music notation, each with a different key signature and time signature. Staff 1 starts in G major (no sharps or flats) and 10/8 time. Staff 2 starts in G major and 8/8 time. Staff 3 starts in G major and 8/8 time. Staff 4 starts in G major and 6/8 time. The notation includes various note heads, stems, and bar lines, with some measure groups indicated by brackets above the staff.

Usulü : Akash Semaî
Yayın No : 309

IRAK SAZ SEMAİSİ

Beste : Şerif Muhiddin Targan
Irak, Bağdat, 1940

The musical score consists of eight staves of music, each with a different melodic line. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 10/8. The subsequent staves use a variety of clefs (treble, bass, and alto) and time signatures (8/8, 6/8, and 2/4). The notation includes various note values such as eighth and sixteenth notes, along with rests and grace notes. The score is divided into sections by section signs and includes performance instructions like 'S. Taslim' and 'ritar.....' at the end of the eighth staff.

Usulü : Aksak Semai
Yayın No : 310

DÜGÂH SAZ SEMAİSİ

Beste : Şerif Muhiddin Târgan
İstanbul, 1935

The musical score consists of ten staves of handwritten notation on five-line staff paper. The notation uses a variety of time signatures, including 10/8, 8/8, and 6/8, indicated by the number above the staff. Key signatures change frequently, often marked with sharps (#) or flats (b). The music includes many grace notes and slurs. Several sections are labeled with circled numbers (1, 2, 3, 4) and circled '8' symbols, likely indicating performance techniques like eighth-note patterns or eighth-note rests. The first staff begins with a treble clef and a '10' above the staff. The second staff starts with a '8'. The third staff has a 'S. Teslim' instruction. The fourth staff begins with a '2.'. The fifth staff begins with a '3.'. The sixth staff begins with a '4.'. The seventh staff starts with a circled '8'. The eighth staff starts with a circled '8'. The ninth staff starts with a circled '8'. The tenth staff ends with a circled '8'.

KANATLARIM OLSAYDI

Beste : Şerif Muhiddin Targan

Ist. Çamlıca-Malikâne, 1924

.Yayın No : 311

Allegro-Gabuk

G, N

D

Ritard.

(Gir oktay dala fize.)

KAPRIS I

Beste: Şerif Muhiddin Targan
İst. Çamlıca-Malikâne, 1923

Yayın No: 312

Allegretto. A: Çabuk

Allegro Çabuk

p

ad lib

4020

3

2

1 2 4

(Kapris I devami)

3) *à Tempo*

accel.

f

p

Rit. Gok Gobuk

N. 1 2 1 4 3 1

N. . . . N. . . . N.

N. . . . 2

D. . . . A.

rit.

KAPRIS II

Yayın No: 313

Beste: Şerif Muhiddin Targan
İst. Çamlıca-Malikâne, 1924

Allegro-Cabuk.

The music consists of 12 staves of musical notation. The first staff begins with 'Allegro-Cabuk.' and includes dynamic markings 'AV AV'. Subsequent staves feature various performance instructions such as 'N.', 'GN', and 'Tzig'. Fingerings are indicated above many of the notes throughout the piece.

Usulü : Aksak Semaî
Yayın No : 314

NIHAVEND SAZ SEMAİSİ

Beste : Şerif Muhiddin Targan
Irak, Bağdat, 1940

The musical score consists of four staves of music, each starting with a treble clef and a key signature of one flat. The time signature varies between common time (indicated by 'C') and 6/8 time (indicated by '6/8'). The music is divided into four sections, labeled 1., 2., 3., and 4., each with its own unique melodic line and rhythmic pattern. Various dynamic markings are present, such as 'rit.' (ritardando) at the end of section 4, 'sf.' (sforzando), and 'p' (piano). The notation includes sixteenth-note patterns, eighth-note pairs, and quarter notes.

ÇOCUK HAVASI

Yan No: 315

Beste: Şerif Muhiddin Targan
Amerika-1928

Allegro - Çabuk ve neşeli

The musical score consists of ten staves of handwritten notation. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat, and a common time signature. It features a melodic line with various note heads and stems. Fingerings such as '2', '3', '4', '1', '0', and '2' are placed above and below the notes. The second staff starts with a bass clef and continues the melodic line. The third staff begins with a treble clef and includes a section labeled 'N.' with a series of numbers: '2 1 2 4 2 2 1 2 3'. The fourth staff starts with a bass clef and includes a section labeled 'D.' with a series of numbers: '2 1 2 4 2 2 1 2 3'. The fifth staff begins with a treble clef and includes a section labeled 'A.s.' with a series of numbers: '2 1 2 4 2 2 1 2 3'. The sixth staff begins with a bass clef and includes a section labeled 'Y.' with a series of numbers: '2 1 2 4 2 2 1 2 3'. The seventh staff begins with a treble clef and includes a section labeled 'S.' with a series of numbers: '2 1 2 4 2 2 1 2 3'. The eighth staff begins with a bass clef and includes a section labeled 'N.' with a series of numbers: '2 1 2 4 2 2 1 2 3'. The ninth staff begins with a treble clef and includes a section labeled 'N.' with a series of numbers: '2 1 2 4 2 2 1 2 3'. The tenth staff begins with a bass clef and includes a section labeled 'N.' with a series of numbers: '2 1 2 4 2 2 1 2 3'. The notation uses vertical stems and horizontal dashes to represent different note values.

(Çocuk Havası'nın devamı)

Beste : Şerif Muhiddin Targan

Amerika yolunda-1956

(Transatlantikde)

Yayın No : 316

KOŞAN ÇOCUK

Allegro. Cabot Çanlı ve renkli.

(Koşan Çocuk'un devamı)

This is a handwritten musical score for a piece titled '(Koşan Çocuk'un devamı)'. The score consists of ten staves of music, each with a different key signature and time signature. The music is written in a staff system where each staff has a unique set of note heads and rests, indicating a specific rhythmic pattern for each voice or instrument. The notes are represented by small circles or dots, and rests are indicated by vertical dashes. The score is organized into measures, with some measures containing multiple staves. The overall structure suggests a complex polyphonic composition.

ŞERİF MUHİDDİN KONSERİ:

Konserin tafsilâtına girişmezden evvel Şerif Muhiddin'in şahsi ve tâhsili hakkında hülâsa suretiyle bazı malumat verilmesi münasip olacaktır.

Takriben yirmi beş sene kadar evvel, Çamlıca'nın en güzel bir mevkîinde yetişmiş ağaçlarla müzeyen geniş bir bahçenin ortasındaki köşkün bir odasındayız. Kitaplar, çalgılar, nota defterleri, boyatakımları gibi her biri ayrı bir san'at şubesine ait malzeme, her an kullanıldıklarına delâlet eden bir karışıklık içinde öteye beriye yayılmış ve odayı bir atelye haline getirmiştir. Bu kitapları, çalgıları, boyatakımlarını karıştırıp duran oda sahibi; on beş on altı yaşlarında, çok zeki ve güzel yüzlü asil bir şocuktur.

Vaktinin büyük bir kısmını kitap okumak, resim yapmak ve çalgı öğrenmekle geçiren bu zeki çocuk, daha o yaşıta iken istikbalde büyük bir san'atkâr olacağını müjdeleyen emareleri göstermeye başlamıştır.

İlim ve irfan alemimizin en maruf simâları bu Çamlıca köşkünün eksiksiz müdavimleri olduğu için, orac'a cereyan eden bahislerin yüzde seksenin edebiyata, san'ata, maharete, velhasıl münevver insanları alâkadar eden ciddi meselelere ait idi.

Bu zeki çocuk, geçen bahisleri anlıyarak dinler ve her dinlediğini öğrenerek terakki ve tekâmiî yolunda durmadan ilerlerdi. İngilizce'yi ve Fransızca'yı tahsil ettiği için, Avrupa'nın ilim ve san'at cereyanlarını günü günde takip etmek mutadı idi. Kîmettar çocuk, böyle bir ilim ve irfan muhitinde yetiştiğinden sonra, Darâlsünuna devama başlamış ve hukuk tahsilini bitirdikten sonra çok sevdiği edebiyat kısmına geçerek onu da muvaffakiyetle ikmal etmiştir. Kış mevsimlerinde Avrupa'dan gelen san'atkârların konserlerinden hiç birini kaçırma ve onları can kulağı ile dinliyerek malumatını tevsi ederdi. Gündün birinde genç san'atkârimızın mesai odasında Avrupa'nın en büyük ve maruf ustalarından birine tessâlüf ediyoruz. Bu zat, âlemgumûl bir şöhrete halz olan piyanist Godofski idi.

San'at muhitimizde unutulmaz bir hatıra bırakmış büyük ustâd Godofski, şehrimizde verdiği bir iki konserden sonra, ismini işittiği genç san'atkârimizi tanımak istemiş ve Çamlıca köşküne giderek san'atkârimızla tanışmıştır.

Bu temas neticesinde Avrupâlı ustâd fikir ve kanaatini açıka söylemiş, daha doğrusu tebâir etmiştir: **Şerif Muhiddin bir artisttir.**

Evet, yukarıdanberi ahlâklını tarif ettiğimiz asil çocuk büyümüş ve san'atkârlık payesini ihrâz etmiş olan Şerif Muhiddin'dir.

Godofski'nin Şerif Muhiddin'le tanışmasından çıkan mühim bir netice de, Avrupâlı ustâdin Türk musikisini Şerif Muhiddin'in ud'undan dinlemesidir.

Godofski, İstanbul'dan avdet ederken Ş. Mu-

(Şerif Muhiddin Kimdir, Nasıl Yetişti?)

hiddin'in Amerika'ya bir seyahat yapmasını ve orada konserler vermesini tavsiye etmiştir. Godofski'den gördüğü bu teşvik üzerine gayret ve cesareti artan san'atkâr, nihayet Amerika seyahatine karar vermiş ve günün içinde yola çıkıp Amerika'ya gitmiş ve ideali olan san'at hayatına kavuşmuştur. Amerika'ya azimetinden sonra Şerif Muhiddin'in ilk mektubu beş altı ay sonra olmuştu. Mektubunda Amerika'daki san'at hayatına müteallik tâfsîlât içinde son derece mühim bir haber vardı ki o da, Godofski'nin Şerif Muhiddin'le ziyadesiyle alâkadar olması idi. Büyük ustâdı Godofski'nin Şerif Muhiddin'in musiki kültürünü istediği derecede çıkarmak için kendisiyle ciddi bir surette meşgul olmaya başlaması haberi şehrimiz musiki mahafiliinde bîylük sevinçle karşılanmıştır. Bu tam mahallîne masrûf bir hürmet idi.

Sekiz uzun sene içinde Ş. Muhiddin'in Amerika'da verdiği konserlerde kazandığı şöhre ve muvaffakiyet ümidi kat kat fevkinde olmuştur. San'atkârimızın mütevali muvaffakiyetleri hakkında Amerika gazetelerinin yazdıkları makaleler ve en maruf münekkîtlarının kendisine verdikleri sıfatlar ve ünvanlar son derece iftihâr şayandır. Misal olarak bunlardan birini zikredelim :

«New York Istatist Saytong» in garbin (ré mineur) dediği makam içinde 'amamile oryantal modülyasyonlara, o kadar bîylük bir vukuf ve maharetle yer verilmiş ki, Şerif Muhiddin'in bestekârlıkta mühim bir mevkii olduğu bu eserle sabit olmuştur. Bu eserin terennümlünden sonra artist üç dört defa daha sahneye çıkararak bir takım başka eserler çalmaya mecbur olmuştur.

Diğer numaraları teşkil eden (Capriccio) ve (Koşan Çocuk) şayâni hayatı bir san'at ve maharetle çalınmış ve meşhur tâbir mucibince herkesin parmağı ağızında kalmıştır. Dördüncü kısımda (J. S. Bach) yazdığı (do majör toccatta) dan Siloti'nin viyoloneyle naklettiği (Adagio) birinci numarası (Debussy) nin (Menuet) si ikincisi, (Sesar Gui) nin (Oryantale) i üçüncü numaraları teşkil ediyordu. Bunların da nasıl bir mükemmeliyetle çalındığını - tekrara lüzum görmiyorum. Ustâd Şerif Muhiddin nasıl çalmak lazımsa bunları da, öyle çalmış ve mütemadiyen alıqlanmıştır.

En son numara (David Popper) in meghur (Tarentelle) idi. Kış mevsimlerinde konser vermek için İstanbul'a gelen bütün viyolonişler, bu eseri ekseriya programlarına koyarlar. Koydukları çok isabet olmuş. Şerif Muhiddin'le diğer viyolonişler arasında farkın dağlar kadar büyük olduğu ve san'atkârimizce karşı herkesin beslediği hürmet ve muhabbet hissi bu vesile ile on kat arttı. Büyük ustâd Godofski'nin sekiz sene evvel söylediği sözü artık hep bir den tekrar edebiliriz :

«SERİF MUHİDDİN BİR ARTİSTTIR.»

*Bu makale, Akşam Gazetesi'nin 8 Kasım 1934 tarihli sayısından alınmıştır.

ŞERİF MUHİDDİN KONSERİ:

(Son konserde çalınan parçalar, arası'n gösterdiği büyük san'at kıldırı)

Şerif Muhiddin'in bir konser vereceği haberi, ülkemiz musiki mehafisinde chemiyetli bir hadise olarak tefakkî edilmişti. Hakikî musikiden zevk alan münnevver ve mümtaz bir sınıf halkla, maruf musiki ustalarından büyük bir kısmı; tiyatro salonunu doldurmuştu. Konser programı hem çok yüklü, hem de içerası cidden müşkûl san'at eserleriyle dolu olduğu için, konsere gelmiş olan musiki üstâdlarının yüzlerinde heyecan ve tereddüt eserleri görülmüyordu. En doğru ve müناسip teşbihle söyleyelim; Şerif Muhiddin adeta dağlar devirecek ve müzikide müşkûlât namına ne varsa onlarla savaşıp duracaktı. Nihayet san'atkârimız vakur ve müsterih bir taviria san'at sahnesinde göründü ve sürekli bir alkışla karşılandı.

Programın birinci numarasında (Mozart) in (Magie Flûte) ünden bir (Thème) i üzerine Beethoven'in yedi varyasyonu vardı.

Musiki itibariyle çok kıymetli olan bu eserin üzüm itibariyle derinliği, icra san'atında çok kuvvetli ve hakiki bir salâhîvet sahibi olmayı icap eder. San'atkârimız bu ilk hamlede sazının hakimi olduğunu, programı muvaffakiyetle başaracağını anlamış oldu ve sürekli alkışlar arasında sahneden çekildi.

Programın sıklet merkezini (Piyetro Locatelli) nin (Re majör) makamından üç kısımlık (sonate) i teşkil ediyordu. Bu (sonate) viyolonsel edebiyatının en güç parçalarından biridir. Hattâ, arşe ve sol el tekniği nazarı itibare almırsa, hey'eti umumiyesini mükemmel bir icra edebilmek için; (Virtuose)luğun yüksek bir derecesini ihraz etmiş bulunmak lâzımdır.

San'atkârimız sahneye tekrar çıktıgı zaman, sürekli bir alkışla karşılaştı, sonra ortağı derin bir sükût kapladı.

O gece konserde bulunmuş olan ve eserin ne yaman müşkülerden olduğunu bilen musiki ustalarının o anda nasıl yürek çarpıntısı çektiğini âdetâ hisseder gibi oluyordum! .. Artık arşe harekete geldi ve Avrupa musikisinin bir şaheseri ruhlari okşamağa başladı. San'atla san'atkâr bir seviyede idi. Aşağılı, yukarılı istekatolar inci tanesi gibi diziliyor du. En büyük icrakârlarını bu mümtaz hassaları suz-

larının sesine (rondeur) ve (Velouté) yi yani Avrupa münckitilerinin (yuvarlak ve kadifelik) kelimeleriyle tarif ettikleri letafeti verebilmektedir ki, Şerif Muhiddin bunun ne deme' olduğunu herkese anlatmıştır.

San'atın adagio kısmı müstesna bir güzellikle terennüm edilmiştir. Gitaristlerin ve bir kısmı viyololistlerin ekseriya suisiyal etikleri lüzumsuz gisantolardan Şerif Muhiddin kat'ı surette içtinab etmiş ve en muteber musiki tretelerinin tavsiyelerini tamamı tamamina yerine getirmiştir.

Sonatın üçüncü ve son kısmı yay ve parmak tekniginde artistin son derece tekemmiyle ermiş bir viyolonsel üstâdi olduğunu göstermiştir. Kadırsinas halkımızın kırk dakika bu yüksek icraadı, lâyık olduğu derecede alkışlamış ve san'atkârı müteaddit defalar sahneye çıkışmağa mecbur ederek «Bravo» sedalarile tiyatroyu çınlatmışlardır.

Programın üçüncü kısmında Şerif Muhiddin'in ud'la çalmak üzere bestelediği dört eser vardı.

Herkesin merak ettiği şey, Şerif Muhiddin'in çalacağı ud, şimdîye kadar iştile iştille kabak tadi vernoş olan mahut tangur tungurlardan ve hallaq mizrabından çıkan sesler gibi bir ses mi idi? Yoksa san'atkâr bu çalgıda da çok meşhur musiki münekkidi, J. H. M. tarafından Şerif Muhiddin'in 1928'deki (début) konserini müteakip yazdığı tenkit makalesinde, (Paganini) komanda ne yapmışsa Şerif Muhiddin de ud'ta onu yapmıştır, ud'un Paganini'sidir dedikten sonra; viyolonsel icraatı hakkında da bir san'atkâr için çok büyük şeref sayılıacak meth ve senalarda bulunmuştur.

Şerif Muhiddin'in Amerika'da ikameti müddeince kazandığı muvaffakiyet'i bir iki sütuñluk yaşıya siyâdirmak kabil olmadığı şin, şindilik bir misal ile ictifa edeceğiz. Birinci Kânunun dördüncü salı günü akşamı Beyoğlu'nda Fransız tiyatrosunda verdiği konserden gelecek yazımızda bahsedeceğiz.

Ali Rıfat ÇAGATAY

«Bu makale, Akşam Gazetesi'nin 7 Kasım 1934 tarihli sayılarından alınmıştır.»

SANATKÂR — Mr. Archibald Bullock Roosevelt Çaplarına (*) —

Şu macerayı iştirm birinden, üç sene var.
Oler ki diniyecek bir meraklı kimse çkar;
... Zevali beş gece, Boston'dan ayrılna tren,
Vagonda volta yuranlar dağıldılar birden.
Demek: sekiz kişilik hücre, şimdî, sade benim.
O halde yan gelirim, dinlenir başım, beynim.
Dişarda veç il dönsün sema, nufuk, toprak,
Gomildüğüm köşe sadit değil mi, sen şuna bak,
Aman ne zümrüt añaclar!... Ne dalga dalga ekin!...
Çigek mi, ev mi?... Ne köyler: gehir kadar zengin!...
Yolun güzelliği lâkin!... Aman ne manzaralar!...
Ne çok da fabrik!...

Derken, içim yavaşça dalar;
Deminki hâtralardan ne iz kâfir, ne de yer.
Batar, çikarken uzaklarda ben zavallı meger,
Bizim sekiz kişilik hücre durmamız yahuz:
Meğerse karışma doğmuş ki bir civan yıldız.
Nazar — kamaştığı berkiyle bi-mecâl-i sühûd —
Kâfir ayaklarının ta ucunda gaşy-i sucûd!
Yamında — aşığı hiç şüphe yok — sevimi, kibar,
Bütün hututu yüzün gösterir ki: sanatkâr;
Uzunca boyutlu, ağırbaşlı, bir necib erkek.

Bu çifte kumrukular ürkserse, pek yazık, diyerek,
Kösemde ben yine sessizce bir zaman tündemid;
Lütfumu hiç bile yokmuş ya, sonradan denedim!
Bulutlu gözleri cananda, kendi müstagrak;
Feza yıkılsa, kızın ruhu belki duymayacak!
Bu aşıkınsa — vakur almı çizgi çizgi fütür —
Derin bakışları dalmış semaya dûr-a dûr.
O, şimdî cevvi süzerken, yanında Leylâ'sı,
Gözünde kurduğu âtilerin heyulâsı,
Senin bu gölge vücudunla nerden uğraşacak?
Unut da kendini artuk, ne söylüyor, kiza bak:
— Emir! O sonraki üç parça yok mu, pek müdhis;
Bu şaheserleri ömründe sahpe dinlememiy.
Nasıl, bulutlara yanın verir de yaz gânezi,
Yâksara gökleri şimşeklerin seri' atesi;
Senin de, çalmadı parmakların, tutuşturdu,
Ziya adımları altunda haykiran ôdu!
Ne hisle inledi karşında sîneler, bilsen,
Kümeyle tellere birden alev dökerken sen!
Kanar, yanar gibi yüzlerce bülbülin kalbi,
O perde perde tüten nevha neydi, ya Rabbî!
Evet, bizim medenî Garb'in ilk işittiği ses,
Çölün yanık yüreğinden kopup gelen bu nefes,
Nidâ-yi Hak gibi edvânî haşreden bu hitap,

Hûdâ bili ki, inerken o yıldırım muzrap,
Gelirdi hep bana: «Mîsr'in, Irak'ın, İran'ın,
Tihâme'nin, Yemen'in, Gazne'nin, Buhârâ'nın,
Hulâsa, Hind ile Sind'in serab-ı mazisi.
Duman duman, tütüyor her harabeden hissil!»
— Fakat, bu sözleri aczîm nasıl benimseyeceğ?
Teşekkür etmiye insan hicabeder...
— Ne demek?
Tevazuun da olur bir nisbi, haddini bill!

— Benimse ancak odur bildiğim.
— Hiç öyle değil!
Dehâni gizlemenin artık ihtiyâlî râi var?
Bugünkü konseri hayretle dinleyen kafalar,
— Ki san'atın yaşıyan bellîbaşî devleridir —
Ne manzarayı: nihayet, eğildiler bir bir!

Zaman zaman kopan alkışların içinde hâle,
Godoski'nin (*) seni tebrik edip de hürmetle:
«Emîr! O kudrete es varsa, nerde bilmeyorum,
Ne muhâsem çâhiyorsun! Senâle mağrurum,
Bütün sendârta üstündesin, hıngâñ demesi,
O şâh-eser ki, turulmuştu herkesin nefesi!»
— Sever Fakir'i de...

— Yok yok, değişmedikçe şâr,
Fakir'i hiç seven olmaz: «dolâr sever bu diyar.»

Senin diyatını bilmem, o başka olsa gerek!

— Hayır bir at başıdır versa farkımız, pek' pek!

— O halde, aynı kopuklarmışız, felâkete bak!

— Fakat, Godoski'yi läyik değilde hîrpalamak.

Bırak, uzaklara hâkim dehâyi san'atını,

Görür yakındıkları ruhunun asaletini,

Onun da yoksa duyan kalbi sinesinde eger;

Vücut-u hilkate bir mideden kefen çekiver!

— Peki! Öbürleri? Onlar da sanki dostun mu?

— Değil.

— Ne söylediler sonradan, unuttun mu?

• Bu türlü bir viyolonsel (*) işitmeyecekti, Emîr!

Büyük dehâlar eder böyle nadiren teshir,

Küçük dehâları sarsan bu kanlı, canlı sazi,

Şu var ki, hârika elemde: udunun tarzi.

Evet, bizim çelo gayet belâlı, çok müşkûl,

Fakat kemalini bulmuş, bu, lâkin, öyle değil:

Bütün tekâmûle âsi bir iptidâl saz,

O çâhiyân gibi sesler bu sineden taşamaz,

Ne de olsa nafile!.. derken, muhiti susturdun:

Göründü nâ-mütenâhi zaman zaman âdur,

— Pekil Cemile mi bunlar?

— Nedir ya?

— Merhamet gi.

Riyaya benzeyenek, korkanım ki mahviyyeti

Dehâna sahip ol artuk!..

— Dehâyi şimdî bırak!

Kemale yaklaşabilmek hayali benden uzak!

— Nedir bu, aynı soğuk perdelerde, aynı karar?

— Şudur ki: yükselemez kollarıyla sanatkâr;

Dehâ için kanat ister; benimse yok kanadım.

— Senin mi yok kanadın? Hızlı söyle, anlamadımlı

Demin, sevâhîk-i san'at bulunca pâyâni,

Nasıl süzüldün aşarken hudud-u imkâni

Ne türlü yol bulabiliñ bu seyri temdide?

Yayan dolaşmadın elbette lâ-tenâhîde!

Kanatsızım demen artuk tuhaf değil mi biraz?

Birer kanat da o, yâmidâna çırpanan, iki saz.

(Devamı 481. Sayfada)

(*) Vaktiyle Amerika'da ikinci defa Reisi Cumhur intihâbedilen meghur Theodore Roosevelt'in oğludur. Afrika'daki bir münzevinin, böyle, Yeni Dünya evladından birine eser itâfi na kalkaması garip görülmüşen. Serif Muhyiddin Beyefendi, New-York'ta işlen, bu asıl genç, kendisine kargo ihlâsin, mihanperverliğin, biz Şarkaları bile hayran edecek derecesini gösterdi. Bunun için giyabi minnettânyim.

(*) Zamanın en büyük musiki-jinaslarından olmakla beraber, piyano üzerinde de en muazzam sanatkâr.

(*) Viyolonsel yahut çelo, kemandan dört kere daha büyük, on dört kere daha güç bir sazdır.

(San'atkâr yazısının devamı)

Aceb, havalî tararken semay-i ilhamî,
Cenahî dört açılır böyle bir dehâ var mı?
Nebilerin damarından damalarındaki kan;
O kanda bir galeyan: Şark'a en temiz heyecan.
Peyinde, herbiri aşora hâkim,ecdadın;
Önünde, şimdiden atîyi peyliyen yâdîn...
Su yurda geldi mi, bilsem, senin kadar mes'ut?
— Saadet, oyle mi? Yok yok, serâba verme vücût!
Çocukluğumda, evet, bahtiyar idim, cidden;
Harâm-i ailenin farkı yoktu cennetten.
Eşitten atladığım gün değişti, lâkin, cev;
Kuşattı parçalanın Şark'ı bir dumân,-bir alev.
Durur mu, almış ales hânumanı bir kerre?
Bütün mefahiri târihimin serildi yere;
Harabe kalmadı hattâ o şanlı maziden!

Meğer, bu haybetin altında kıvrانırken ben,
Kopar kopar da gidermiş o lime lime diyar!
Döñünce arkama baktım: ne yer durur, ne de yâr.
Yabancı ellere geçmiş, birer birer, hepsi;
Kalan şu kubbede, hasır bir ümmetin ye'si!
— O ye'si inlemediyordun, değil mi, üduna sen?
— Değil ki üdu, bütün kâinatı inletsen,
Figana söylecibilmek bir istirâbi, hayal!
Diyordu şairi Hind'in o seylesof İKBÂL:

*Heyecâna ver i günülleri,
Heyecanlı seşleri günlümün,
Ben o nâğmeden mütehîyyicim:
Ki yok ihtimali terennümün.*

Benim de kalb-i harabîmda duyduğum hicran,,
Henüz duyulmadı mîzrabımın lisânından.
O, bir «semûm», onu nerden duyursun üç beş «âh»?
Duyurmuyor ki, demin pek görünmedin ağâh,
Nesîdelem okudun bil'akis saadetim!
Güçenme hayret edersem bu mazhariyyetim!
Güçenme, anla nihayet ki: bir belâ-zedeyim,
Kader dedikileri unsurla pençeleşmekteyim.
Kolum, kafam, gece gündüz didişmeden bi-tâb;
Ayaktaım henüz amma, serildi, gitti şebâb.
Serildi, hem de nasıl bir zamanda, haybete bak!
Zafer hayatımı geçtim, halâs ümidi uzak!
Helâki boyladi atîye attığım her adım;
Değilse, hangi hezimet çkar ki, uğramadım?
Yığınla kül kesilen yurdumun hayaleti mi?
Vatansız ümmetimin derbeder sefaleti mi?
Hazan yeliyle harab öksüz aşyanım mı?
Fezaya savrulan âvare hânumânum mı?
Yerinde yeller esen mâbedim mi, tûrbem mi?
Çivarı çöl kadar issız harâm-i Kâbem mi?
İçin için kanyan dinimîn serilmesi mi?
Bu his harabesi üstünde baykuşun sesi mi?
Hulâsa, görmedigim cilve hangi fâciadır?
Yarını perdeyi bitmem; o, şimdilik bir sîr;
Fakat bugünkü dinlersen intisar edeyim:

Sularla enginé düsmiy bir eski teknedeyim;
Hayata avdetimin, galiba, yok imkânı.
Nedir ki, âlemin en muazzzez arkâni,
Yanımdalar ya, ne olsak beraberiz... Derken,

Kopan borayla bizim tekne ayrırlar da hemen,
Birer birer dağırlar her çatırdayan kemiği.
Kaza sürükliliyedursun hayal olan gemiyi...
— Hayır hayali de yok... gör ki şimdi meydanda! —
Şu ben ne uğraşırım kaldığım bu ummandâ?
Tutundugum iki biçâre tahta parçasıdır;
Nasıl bu dağ kesilen dalgalara çarpılmış?
Bulutların yayılır perde perde kabûsu;
Çoker fezâlara artık leyalın en koysu.
Sağım, sojum, önum, arkam yığın yığın zulmet;
Ne gaye belli, ne mevkî, ne vecbe var, ne cihet.
Döner döner çikamam, ye's içinde kıvrânim;
Mezara canlı giren bir zavalliyum sanırmı!
Zaman olur, kabaran dalgalara savrulurum;
Zaman olur, açılan bir ceheânamı uçurum,
Iner benimle beraber fezayı inleterek;
Zaman olur, bulut altında gizlenen şimşek.
Deşer de zulmeti, bir sahne göstern ki, inan,
Bütün bütün beniizar eder hayatimdâ:

*Kaderle pençelesilmek, ecelse bekledijim,
Su tahta paraclarından tecerrûd etmeliyim...
Yeter boğuyışığum artik... derim... Hayır, duramam,
Taş olsa baş vururum, intihara baş vuramam!
Batar, çıkar, giderim... — Söyledim ya, şimdi, Emir,
Nebilerin kani rûhunda hükmeden tesir.
— Evet, batar, çıkarım —galiba— ileriemeden,
Senin «kanat» dedigin tahtalarla hâlâ ben!
O tahtalar ki, bir onlar elümde, varsa, kalan,
Yıkık şebâbinin enkazı târumardan.

— Gurubu seyredecektik, demin değil mi? Yazık!
O pembedik büce mağrib'de bir hayal artuk!
Yetim ufuklara çökmuş de akşamın huzurî,
Açıklı sineye dönmuş, çevir de bak yüzüm.
— Yetim ufuklar iş okşar durur su anda şafak,
Şafak sörünce de, yıldızlar okşayıp duracak;
•Açıklı sine» yi dersen, güneşlidir yarına.
Fakat, benim geçmem simsiyah ufuklarına,
Şu kubbeden ne ziya var, ilâç için, ne sada,
Bütün nasibi o issiz, o sermedi yeldâ!
Harâm-i kalbime indim mi, utremim tir tir,
Adım başındaki iz, çunku bir gurub izidir.
Evet, gurub izi, lâkin, adem müsalî derin,
Tulûù mahşere kalmış batan guneslerim!...
Neden, fakat, heyecanın? Nedir gözündeki yaş?
Sonunda yolunu incitme, ey guzel yoldaş!
Hudâ bilir ki dayanmaz, taş olsa bir sine.
O, gözlerinde dönen sağnağın dökülmesine.
Hayır! Yakal beni derdimle aşına çikman,
Bırak, ben ağılayım, sen çekil de karşılımdan.
Belâ mı kaidi ki dünya evinde görmediğim?
Bırak, şu yaşları, hiç yoksa, görmeden gideyim!

Hilvan, 22 Ağustos 1349 - 1933

Bu yazılar, büyük şairimiz MEHMET AKIF ERSOY'un
«SAFAHAT» adlı eserinin yedinci kitabından alınmıştır.

(Hayat hikayesinin devamı)

(Başterafta 460. sahifede)

başlangıç konserinden sonra san'at aleminde tanılarak uzakların dikkatini çekmiş, başka eyaletlere de davet olunarak konserler vermiştir. New York Edision saatlerinde WBNY Radyoevine davet edilmiş, Ortadoğu'a ait programında ud'la eserler çalmıştır. 3 Mart 1928 tarihli Muşical America -mecmuası: «Bir iceratkâr olarak nefes tutucu tempoya pasajları şayani hayatı bir sur'at ve suhûletle çalladığı gibi bir bestekâr olarak da o gecenin en enteresan parçalarını o verdi» diye yazmıştır.

Bu surette san'at faaliyetini genişletmeye başladığı sıradır; 1932 de hastalanarak New York'da, Roosevelt Hastahanesinde (Thyroid) ameliyatı geçirmiş, doktorlar tarafından uzunca müddet sahne heyecanından ve fazla yorgunluklardan tevekki eylemesi tavsiye olunduğundan, İstanbul'a avdet etmiştir.

İstanbul'da ilk konserini 1934 senesi Birinci Kânnun Dördüncü salı günü akşamı Beyoğlu'nda Fransız Tiyatrosunda büyük başarı ile vermiştir (2).

1934 senesinde İrak hükümetinin daveti üzerine Bağdat'a giderek Şark ve Garp musikisini ihtiiva eden konservatuarı tezis etmiştir. On iki sene bu müessesenin riyaseticinde çalışıktan sonra hastalanarak, 1948 de İstanbul'a dönülmüştür.

Az bir müddet sonra İstanbul Belediyesi Konservatuarının Şark ve Garp Musikisi İlmî Kurul Başkanlığında iki sene kadar bulunmuş ve sıhhî sebepten istifa eylemiştir.

8 Nisan 1950 de kıymetli ses sanatkârı Sâfiye Aylâ ile evlenmiştir.

Serif Muhiddin resimle de ciddî surette meşgul olmuştur. Gerek portre gerek peysaj resimleri yapmış, bazıları sergilere konmuştur. Abdülhak Hamîd'in portresi Topkapı Müzesinde, Hamit Beyin diğer bir portresi de Universitededir.

Sair Mehmet Akîf'in, Serif Muhiddin'e ithaf eylediği yedinci Safahat'ta san'atkâr (3) unvanı ile yazdığı manzum: kendisinin Amerika'daki san'at hayatına ait bir eserdir. Ömer Rıza Doğru tarafından, Akîf'in vefatından sonra bastırılan safahat şiirleri meyamında «Serif Muhiddin'e» başlıklı, diğer manzumesi de şairin Amerika'dan kendisini «Şarka davet» olarak yazdığı bir şiirdir.

Rıza Tevfîk'in de «Serâbi Ömrüm» de muhtemel Serife yazılmış bir manzumesi vardır.

1) Segovia - Meşhur gitarist.

2) Bu konser hakkında müski ustası Ali Rifat Çagatay'ın 7-8 1934 tarihli Aksam gazetelerinde iki uzun makalesi vardır. 7 tarihinde; Serif Muhiddin Kimdir, Nasıl Yetişti?... 8 tarihinde makalenin başlığı: Çalman paryalarda artıstan gösterdiği büyük san'at kudreti.

3) Amerika'da Serif Muhiddin'e gösterdiği misafirperverlikten ve bîhassa hastahângâda Roozvelt hastahanesinde doktorların arasına katılarak, ameliyat masasının başında bulunmasından çok mutchassis olan Mehmet Akîf, bu şiri, iki kere Reisicimurh

ŞERİF MUHYİDDİN'E

Yanık başında, yillardır, kanar mızrabinin yâdi,
Gel ey biçare Şark'ın, Şark'a küsmüş gitmiş evlâdi.

Zaman-ıssız, mekân-ıssız, görünmez kimse meydanda,
Gel ey dâhî-i gaip, san'atın pek bîkes arkanda.

Butün cevînde ölçün ruhu inler bir derin ye'sin,
Bu vîran kubbé yüksek bir fîgan ister ki ses versin.

Evet, yüksek, senin üd'ün kadar yüksek fîgan ister
Gel ey Dâvûd-u san'at, Sûr-u Mahşerden nevâ göster!

Uyansın, gel ki, mızrabinla Şark'ın dalgın eb'âdi
Kiyametler koparsın, her telin bir sesle feryâdi.

Tûrab olmuş emeller silkinip çiksin mezarından;
Hayat emvaci fîşârisin muhitin ruh-u zarından.

Gonoller cezelensin, cezbeler Mevlâ'ya tirmânsin,
Fezalar Kudretin «Lebbeyk» tufamıyla çalkansın.

Gel ey Peygamber'in fevk-al-beşer fîratâta evlâdi,
Bugün, biçare san'at bekliyor, bir senden imdadı.

Gezen lâkayd ayaklılardır bugün kudsî hatiminde
Nasîl nâmihem izler var gotursın Şark'a bir in de.

Melez, soyuz, şerfsiz pargalardan başka şey yok hiç
Ne duşkın zevk-i mili; besteler piç, şah-eserler piç.

Asalet inhu bin fetretle sarsılmış, barab olnus,
Yurekler çol kesilmiş, duygular yer yer serab olnus.

Bu çol, túflanlar ister cev-vî san'attan ki ürparsın?
Sen ey dâhî Şark'ın, yoksa bir yağmur mu beklersin?

Ó mutlîs üd'unun birden çakıp göğsünde bin mahşer.
Denizler pusküren her nevhadan yağmazsa şîmekler.

Bu zulmeder kimildänmaz, bu kavrulmuş zemin kanmaz
Nasîl kânsın ki vädi öyle yaqmurlarla İslânmaz

Ne terler dökü, alnından Büyük Ceddîn, (*) ne uğrastı,
O terlerdir ki serpildikçe kumdan vâhalar taşı.

Bütün gözler kararmışken behimiyete, kufranla,
Nasîl yükseldi yurdun kalbi lâhûti bir imanla.

Nasîl fîşârid ümmi sinelerden öyle hisler ki,
Hayal etmezdi insaniyetin biçare idrâki.

Zaman artık senin... Gel de yükselt öyle bir vâha,
Bu issiz çölde hâib inliyen binlerce ervaha.

Gel ey Peygamber'in fevk-al-beşer fîratâta evlâdi,
Uyansın, gel ki, mızrabinla Şark'ın dalgın eb'âdi.

(*) Merhum üstâd, vefatından kısa bir zaman evvel Türk kartilleriyle basılmak üzere hazırladığı «Gölgeler» e bu şiirini de lâve etmiş. Bîz de, henuz nesrolunmuş bu manzumeyi burâ zu dercediyoruz. — Ö. R.

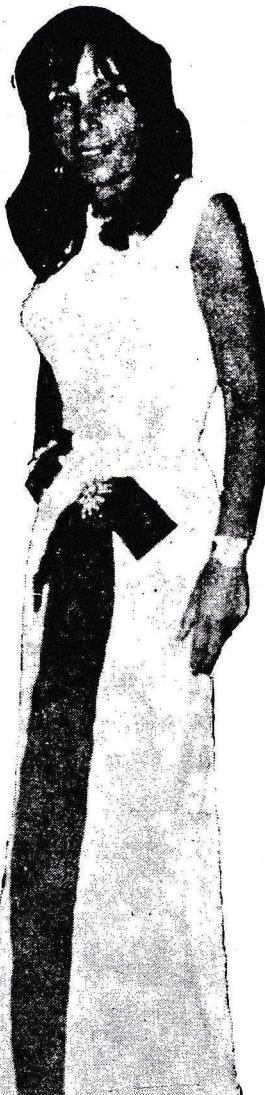
(*) Peygamberimiz Hazret-i MUHAMMED.

Baş şâr, büyük şairimiz MEHMET AKİF ERSOY'un
«SAFAHAT» adlı eserinin yedinci kitabından alınmıştır.

oimus Feodor Roozvelt'in oğlu Archiveld B. Roozvelt'e ithaf eylenmiştir.

Hayat hikayesi, İBNÜL EMİN MAHMUD KEMAL beş'î
yazdığı ve İş Bankası'nın yayınladığı «HOŞSEDA» adlı kuap-
tan alınmıştır.

BESTEKÂRİN, KENDİ ÖZEL ALBÜM VE ARŞİVİNDEN SEÇİLMİŞ FOTOĞRAFLARLA HATIRALARI

ÜSTTE : Üstâd, merhum SERÎF MUHÎTTÎN TARGAN'ın, 1953 yılında Saray Sinemasında verdiği Ud ve Viyolonsel konserinden bir an!.. (İstanbul - 1953).

ALTTA : Üstâdin eşi SAFÎYE AYLÂ hanıma ait, çok sevdiği fotoğraflarından biri... (1951).

ÜSTTE : Bestekâr TARGAN ile eşi SAFÎYE AYLÂ TARGAN, Saray Sinemasındaki konserinden sonra birlikte... (İstanbul - 1954).

ALTTA : Ünlü ses sanatçımızdan SAFÎYE AYLÂ TARGAN'ın, Saray Sinemasındaki konserinin sonunda çekilen bir diğer hatıra fotoğrafı. (İstanbul - 1957).

Merhumun eşi, ünlü ses sanatçımızdan SAFÎYE AYLÂ TAR. Sanatçı, «dert ve istek çok, fakat derman yok!» diyerek ilâvi GAN, servetini 1969 yılında «Türk Eğitim Vakfı» na vasiyet et ediyor : «Mümkiin olsa da herkesin isteklerini karşılayabilsem!..» tiktan sonra, fotoğrafta görüldüğü gibi, binlerce mektup aldı!...

~~Personeller~~ Ba Paravane ve bəzəpərə

TÜRK MUSİKİSİ BESTEKÄRLARI KÜLLİYATI

BİRİNCİ CİLT	İKİNCİ CİLT	ÜÇÜNCÜ CİLT	DÖRDÜNCÜ CİLT
1. M.N. İHRMAKİ ÇAMLITEPE	21. M.MAZHAR KAMSOY	41. ALİ ULVİ BARADAN	61. ERDOĞAN BERKER
2. REFIK FERSAN	22. İSAFA OLÇAY	42. KAYA BEKAT	62. ESİN SEÇKİN
3. UYDUT ÇAĞLA	23. Ş.MUHİDDİN TARGAN	43. YILMAZ YÜKSEL	63. RIDVAN LALE
4. SADETİN KAYNAK	24. RUŞTU ŞARDAG	44. REŞAT AYŞU	64. OHAN KIZILSAVAS
5. SELAHATTİN PINAR	25. İHAKKI NEBİLOĞLU	45. ZEYNETTİN MARAŞ	65. AYDIN TEKİNDOR
6. ZEKİ ARİF ATAERCİN	26. ŞÜKRÜ TUNAR	46. MUTLU TORUN	66. TURHAN TAŞAN
7. SADI HOŞSES	27. ŞEKİP AYHAN ÖZİŞIK	47. GÜNDÖĞDU DURAN	67. ALİ ŞENOZAN
8. EMİN ONGAN	28. AVNİ ANİL	48. YILDIRIM GÜRSES	68. COŞKUN SAHAB
9. SADI İŞLAY	29. YUSUF NALKESEN	49. İBRAHİM KALYON	69. HUSEYİN ERBAY
10. DR. ALİ İDDİN YAVASÇA	30. ARİF SAMİ TOKER	50. ŞADUN AKSUT	70. İLGUN JOSEY
11. MELAHİT PARS	31. ERDİNÇ ÇELİKKOL	51. AMİR ATES	71. BİLGE ÖZGEN
12. ZEKİ MUREN	32. SABRİ SUHA ANSEN	52. ADEM ŞAHİN	72. ZEKAI TUNCA
13. KADRİ ŞENÇALAR	33. SEMAHAT ÖZDENSES	53. DR. ÜMİT MUTLU	73. MAHMUT OĞUL
14. HAYRİ YENİGÜN	34. KASIM İNALTEKİN	54. EKARAMAHMUDOĞLU	74. TEOMAN ALPAY
15. DURRİ TÖRAN	35. TURHAN TOPER	55. GÜLTEKİN ÇRKİ	75. HASAN ŞANLITÜRK
16. RİFAİ AYAYDIN	36. SELAHATTİN ERKÖSE	56. NİHAL ERKUTUN	
17. İ.BAHİA.SURËLSAN	37. İSMET NEDİM SAATÇİ	57. FERİTSİDAL	
18. YESARI ASİM ARSOY	38. CİNÜÇEN TANRIKORUR	58. RÜŞTU ERİC	
19. MUZAFFER İLKAR	39. DR. SELAHATTİN İÇLİ	59. BAKİ DUYARLAR	
20. SUPHİ ZİYA ÖZBEKKAN	40. HAYDAR TATLIYAY	60. DR. İRFAN DOĞRUSÖZ	

İSTE.
INTERNET
WEB SİTEMİZ
LÜTFEN
TIKLAYINIZ!

RAHMİ KALAYCIOĞLU

TÜRK SANAT MUSİKİSİ NOTA, KASET VE POSTER MERKEZİ

Kadıköy, Söğütluçeşme Caddesi

No: 12 (Csman ağa Camii Yanı)

Tel x Fax: 0216/ 418 34 32

P.K: 386 - Kadıköy

INTERNET WEB SİTEMİZ

www.turkmusikisikulliyati.com

veya

www.rahmikalaycioglu.com

e-mail: [rahmikalaycioglu @ turkmusikisikulliyati.com](mailto:rahmikalaycioglu@turkmusikisikulliyati.com)

TÜRK SANAT MUSİKİSİ ÖZEL KASET SERVİSİ :

Sayın Türk Musikisini seven dostlarımı!

Uzun yıllar arayıota bulamadığınız, Eski sesler ve sazlar taraflından okunan ve çalınan külliyyatımızda yayınlanan eserlerin bazı kasetleri taraflında mevcuttur. Gerek sözü ve gerekse Fasıl'ılarak hazırlanan kasetleri beğenecinizizi umuyorum. 200 çeşidin üzerindeki bu kasetlerin listesini adresimden isteyebilirsiniz. Lütfen iş, ev, adres ve telefonlarınızı bize bildiriniz. Saygılarımla. R.K.

ÜNLÜ BİR SÖZ YAZARIMIZN, İLGİNÇ KİTABI :

Sayın Türk Musikisini seven dostlarımı!

Baskısı taraflıdan yapılan söz yazan Haili ÇELİKOĞLU'nun 51 Bestekann, 190 notasını içeren kitabına ayrıca kendi 87 bestelenenek gütesinde koyduk. İsteyenler bestelebilebilirler. Kitap 400 sayfadır. İsteyenler lütfen P.K.386-Kadıköy adresinden bu kitabı sahib olabilirler. Fiyatı : 2.000.000,- TL'dir. Lütfen iş, ev, adres ve telefonlarınızı bize bildiriniz. Saygılarımla. R.K.

HATIRLATMA :

İste Bestekannın kontrol ederek, imzaladığı sağlam ve temiz nota eserleri. Değerli bir hazine! Ansikopedi'lerden daha geçeri, her zaman faydalanaabileceğiniz kalıcı eser. Sizierden torunlannıza, büyük ve değerli hediye!

DİKKAT : ÖNEMLİ BİR İSTEGİMİZ

Sayın Musiki Seven Dostlarım

Bu broşürde yayınlanan notaların Fotokopi yapılmasına ve çoğaltımasına, lütfen izin vermeyiniz. Bu hizmetin ne kadar zor yürürlüğünü billyorsunuz. Bu husustaki teliif haklarımız mahfuzzdur. İlgi ve destekinize peşin teşekkürler. R.K.

37 yıldır devam eden, bu yayınımızla beğeniyorsanız, lütfen en yakın bir arkadaş ve dostunuza tavsiye ediniz. Çalışmalarımızı takip etmek istiyorsanız, adınızı, soyadınızı, iş ve ev adresinizle telefon ve faks numaralarınızı bize bildirin. Siziere bilgi verelim. Teşekkürler.

2868